

GENERAL LONARDI PERONOV NASLEDNIK

PO PADCU DIKTATURE V ARGENTINI

Socialno ozadje državnega prevrata - Argentino čakajo težki časi

Po skoro desetletnem vladanju se je general Ivan Peron umaknil s politične pozornice Argentine in zmagoviti uporniki so sestavili novo vlado. Začasni predsednik republike je postal general Edvard Lonardi, ki je Peronu dovolil, da gre mirno v izgnanstvo.

Prvo, kar so novi oblastniki naredili, je bilo, da so razpustili parlament ter zaprli vse peronistične poslance in senatorje. Nato so proglasili svobodo tiska, shajanja in združevanja. Vsakdo — je rekel Lonardi — ima pravico kritizirati vlado, se vpisati v katerokoli stranko, mu drago in ustanoviti svoje časopisje. Nova vlada se bo potrudila, da se čimprej sporazume s katoliško Cerkvijo in sklene z njo konkordat. Delavstvu jamči, da ostanejo vse njegove gospodarske in socialne pridobitve nedotaknjene.

Te izjave so izzvale v Buenos Airesu velikansko navdušenje. Nepregledne množice so se usule na ulice, vzklikajoč v zboru: »Svoboda! Svoboda! Svoboda!« Te vzklike je čul tudi Peron, ki je čakal v pristanišču na urugvajski vojni ladji, kakšno usodo mu določijo.

Toda navdušenje nad Peronovim padcem ni tako splošno, kakor se zdi na prvi pogled. Ko se je v prestolnici razširil glas, da je Peron zapustil ladjo in da se na čelu še zvestih mu čet bliža mestu, so delavci takoj prihrumeli na ceste in začeli demonstrirati. Vmes so morale seči oklopne enote vojske ter odprle ogenj na množico. Ubile so 16 oseb ter ranile okrog 80. Nemiri v pomoč Peronu so izbruhnili tudi v mestu Rosario, ki je za Buenos Airesom drugo najvažnejše središče v državi.

POSEBNOST PERONOVE REVOLUCIJE

Ljudje se sprašujejo, kako je mogoče, da ima Peron še toliko pristašev. Saj je bil vendar samodržec in je spravil državo v navdse težko gospodarsko krizo!

Vzrok je v tem, da Peronova revolucija ni bila taka, kakor so bile običajno vse druge v Argentini.

Bogastvo in moč ogromne države sta bila od nekdaj poljedelstvo in živinoreja. Resnični gospodarji Argentine so bili vedno veleposestniški velikaši. Srednji in mali kmetje so tam nepoznani. To je dežela takih veleposestnikov, kakor si jih mi niti predstavljati ne moremo: v njihovi lasti ni morda po 100 ali 1000 hektarov, temveč mnogo več. Da ima nekdo posestvo, ki meri 10 ali 20 tisoč hektarov, je v Argentini vsakdanja stvar.

Vsa zemlja je v rokah zelo majhnega števila mogotcev, ki jo dajejo v najem ter na-

to upravljajo svoje bogate dohodke v Parizu in drugih razkošnih središčih Evrope. Ogromna večina prebivalcev je brez zemlje. Kruh si morajo služiti kot poljski delavci na tujih veleposestvih. Potreba po agrarni reformi kriči že desetletja do neba.

Ti maloštevilni bogataši so bili tudi edino odločilni v politiki. Kdor se je hotel polastiti oblasti, se je sporazumel z veleposestniki in naredil nato s pomočjo vojaštva revolucijo. Na vladi je ostal, dokler so bili veleposestniki z njim zadovoljni.

Peron je bil prvi, ki je poskušal ubrati v politiki nova pota. Ko je prišel na krmilo države, je začel iskati zaslonbo namesto v veleposestnikih v poljskih in industrijskih delavcih. K temu ga je gnala posebno njegova nadarjena žena Evita, ki se je sama rodila od revnih staršev ter globoko sovražila objestne bogataške sloje svoje domovine.

ARGENTINA SE INDUSTRIALIZIRA

Da bi postala njegova oblast trdna, je Peron potreboval predvsem številni mestni proletariat, na katerega bi se lahko naslanjal. Zato je sklenil razviti v deželi veliko industrijo. Za industrializacijo Argentine je izdelal dve petletki.

Razmere so se zdele za take načrte zelo ugodne, ker je Argentina med vojno silno obogatela. Država je imela v blagajnah ogromne količine zlata in tujih valut, vsega

skupaj 1600 milijonov dolarjev.

S tem denarjem in z izkupički iz donosnega izvoza mesa in žita — si je mislil Peron — ne bo težko izgraditi močno industrijo. Tako je l. 1948 kupil v inozemstvu kar 108 popolnih tovarn z vsemi stroji in pripeljal v deželo 25.007 tehnikov in izučeni tujih delavcev.

Najprej je ustanovil podjetja, ki so v tesni zvezi s poljedelstvom in živinorejo. Največja klavnica na svetu z najsodobnejšimi hladilnimi napravami ni v Združenih državah, marveč v Buenos Airesu: tu zakoljejo in predelajo dnevno 5000 goved in 10.000 ovac. Govedo pa ne daje samo mesa, ampak tudi kožo. Zato so odprli velike strojarne in Argentina je postala drugi dobavitelj kože na svetu. Obenem so zgradili številne tovarne čevljev ter jih med vojno prodajali celo ameriški vojski.

Ovca — so dejali Argentinci — daje volno, in zato so sezidali tovarne tekstila. Nastale so tudi tvornice papirja. Tako se je industrializacija dežele širila s področja na področje ter zadobila v državi odločilen pomen. Industrija Argentine je samo od leta 1935 do leta 1947 zrasla za približno 100 odstotkov. In tedaj se je velikopotezna Peronova politika industrializacije komaj — začela.

Zakaj so bili delavci za Perona

Z industrijo je seveda naraščal tudi proletariat, poglavitna opora Peronove vladavine.

Delavci so imeli dovolj razlogov, da so podpirali Perona: njihove organizacije so postale v državi vodilne ter potisnile sloj veleposestnikov v ozadje. Razen tega sta se Peron in Evita na vse načine trudila, da ugodita vsem gospodarskim in socialnim zahtevam delavstva. Njegove plače so od leta 1943 do 1948 zrasle za 167 odstotkov, medtem ko so se cene življenjskim potrebščinam dvignile v istem času le za 80 odstotkov. Neizkušen industrijski delavec je prejemal leta 1947 devet pesosov dnevne plače in si je s tem lahko kupil 9 ducatov jajc ali 9 kg mesa ali pa 4 kg masla.

Življenjske razmere so bile takrat v Argentini boljše ko v Združenih državah, saj je en argentinski prebivalec potrošil tedaj 122 kg mesa na leto, en ameriški pa 75. V Argentini so použili tedaj ljudje osemkrat več mesa kot v Nemčiji.

Delavci so že vedeli, zakaj se bore za Perona.

Vse te blaginje je pa bilo naenkrat konec. V deželi, v kateri je bilo v starih časih to-

liko goveje živine, da so ljudje porabili od nje le kožo in jezike, ostalo pa vrgli jastrebom; se je pojavilo pomanjkanje mesa in kruh so začeli deliti na izkaznice. Državne blagajne so se izpraznile in cene življenjskim potrebščinam so se bliskovito dvignile. Bogata Argentina je zašla v zelo težko, skoro obupno gospodarsko stisko: Kaj je temu vzrok?

ZAKAJ SE JE PODRLA DIKTATURA?

Perona je uničila ravno industrializacija, na katero je oslanjal vse svoje upe.

Moderna industrija, s katero je hotel Peron tekrovati celo Ameriki, žre silnega denarja. Stroji so dragi, drag je premog, ki ga Argentina nima ter ga mora vsega uvažati. Tako je Peron v nekaj letih potrošil vse ogromne prihranke, ki so se bili nakopičili med vojno v državnih blagajnah.

Če pa začnejo velika industrijska podjetja enkrat obratovati, jih ni mogoče več ustaviti. Od podjetij žive stotisoči delavcev in nameščencev in njih družine. Teh ni mogoče postaviti čez noč na cesto. In ali je mogoče vreči v zrak vse težke milijarde, ki so jih država in zasebniki vložili v industrijo?

NOVICE Z VSEGA SVETA

EISENHOWER JE RESNO OBOLEL

Predsednik Združenih držav je nenadoma zbolel in so ga morali odpeljati v bolnišnico. Zadela ga je lažja srčna kap.

Vest je globoko odjeknila po vsem svetu in pretresla tudi Eisenhowerjeve nasprotnike. Adlai Stevenson, ki je bil pri zadnjih volitvah njegov glavni protivnik, je izjavil: »Silno sem zmeden in molim k Bogu, da bi predsednik hitro in popolnoma ozdravel.«

Doktorji pravijo, da bo okrevljal v 2 mesecih, če ne nastopijo nenadni zapletljajji. Verjetno pa je, da zaradi zrahljanega zdravja pri prihodnjih volitvah ne bo hotel iznova kandidirati, kar utegne spraviti spet demokratsko stranko na oblast.

Eisenhower, ki bo v kratkem 65 let star, je z očetove in materine strani povsem nemškega pokolenja. Njegov stari oče Jakob je bil protestantski pridigar in je razlagal svojim ameriškim rojakom evangelij v nemščini. Ker je umrl l. 1904, ga je Eisenhower moral kot deček slišati govoriti doma nemški. Med družinskimi spomini Eisenhowerjevih hranijo še danes staro nemško sv. pismo. Današnji predsednik ne razume več nemščine.

NENNIJEVO POTOVANJE

Voditelj s komunisti povezane Italijanske socialistične stranke Pietro Nenni je odletel iz Rima v Moskvo, odkoder pojde nato tudi v rdečo Kitajsko. Zdi se, da bo med drugim poizvedoval, ali bi se ne dali zboljšati odnosi med Italijo in Sovjetsko zvezo.

Od takega zblizanja bi imela Italija toliko gospodarske kot politične koristi. Poleg drugega bi lahko prodajala Rusiji tekstil, ki danes ne ve kam z njim, ker so ga skladišča prepolna. Zgledu Rusije bi kmalu sledile vse sovietske podložniške dežele.

Italija se tudi leta bori, da bi bila sprejeta v Organizacijo združenih narodov, a Moskva se je doslej temu protivila. S svojim ugovorom ali vetom lahko njen sprejem tudi v bodoče prepreči.

Sporazum je bil do danes težak nesebno zaradi tega, ker v Rimu vedo, da politiko italijanske komunistične stranke določaio pravzaprav v Kremlju ter se tako Rusi mešajo v notranje razmere Italije.

FRANCIJA IN JUGOSLAVIJA

Bivši francoski ministrski predsednik Mendès-France je imel dolga razgovor s Titom. Ob odhodu iz Jugoslavije je izjavil, da so Titovi pogledi na mednarodni položaj naredili nani močan vtis: ni vprašanja — je rekel — v katerem bi bili naši državi različnega mišljenja. Francija in Jugoslavija bi morali na vseh področjih tesno sodelovati.

Odgovorni možje Jugoslavije — je dodal — se zavedajo težkega gospodarskega položaja, v katerem se nahaja njih dežela, ter se trudijo, da bi ga premagali.

DUHOVNIKI-DELAVCI

Po vojni so si v Franciji mnogi duhovniki belili glavo, kako bi delavstvo, ki se je posebno v velikih mestih popolnoma odtujilo cerkvi, spet pridobili za krščanstvo. Samo duhovnik — so spoznali — ki se pomeša med delavce, z njimi trpi in se bori, ima

lahko nanje pravi vpliv. In tako so številni mladi duhovniki šli v tovarne in rudnike ter postali sami delavci. Slekli so duhovniško obleko in si naredili delavsko. Njihov vpliv je med proletarci močno zrasel, vendar so mnogi med njimi pri tem zanemarili svoje poklicne dolžnosti ter se spremenili iz duhovnikov v prave delavce.

Vrhovno vodstvo Cerkve je sodilo, da so šli predaleč in odredilo, da morajo svoje delovanje preusmeriti. Sedaj išče to velevažno gibanje nove oblike svojemu udejstvovanju. Pretekli teden je prišlo njihovo odposlanstvo v Italijo in bilo sprejeto tudi od milanskega nadškofa Montinija. Med njimi so bili trije mladi duhovniki, ki so leta živeli od ročnega dela: prvi je bil zidar, drugi nosač v skladišču jestvin, tretji kovinar v tovarni letal.

Temeljna ideja o duhovnikih-delavcih je globoka in zato ima pred seboj bodočnost.

MIKOJAN GLEDA NA TRST

V nedeljo je podpredsednik sovjetske vlade Mikojan prispel v spremstvu 2 edinic jugoslovanske vojne mornarice na jahti Podgorca v Koper, kjer si je ogledal mestece in tamkajšnje gospodarske naprave. Kosil je s spremljevalci v Socerbu. Tu je z višine motril in občudoval Trst. Zahteval je daljnogled ter si dal natančno opisati industrijska podjetja mesta in naprave v pristanišču.

MARTINOVA IZJAVA

Novi list je nedavno tega obžaloval, da se toliko Italijanov seli iz cone B v naše kraje, in menil, da bi bilo najbolje, ko bi begunci ostali na svoji rodni zemlji. Zaradi tega nas je napadel neki — slovenski časnik, češ da je nam lahko dajati Italijanom take nasvete.

Zanimivo je, da je zunanji minister Martino imel v torek pred rimskim parlamentom govor, v katerem je dal beguncem isti nasvet. »Italijanska vlada,« je rekel, »do danes nima razloga, da bi se pritoževala nad ravnanjem jugoslovanske vlade, četudi jo izseljevanje laškega prebivalstva iz cone B hudo boli. Vlada želi, da bi ti Italijani ostali v svojih rodnih krajih ter tako postali nekaka prijateljska vez med obema narodoma.«

Sedaj pričakujemo, da bo tisti slovenski list napadel še ministra Martina ter s tem dokazal, da zna bolje braniti laške koristi kot sami Italijani.

SLOVENCIM ZANJE NE OBSTAJAJO

Tržaški škof je imel pretekli teden pastoralno vizitacijo v župniji očetov klaretancev v ulici Sv. Anastazija. Četudi prebiva tam precej Slovencev, so se vse svečanosti izvršile izključno v italijanščini. Nihče se ni spomnil slovenskih vernikov z eno samo besedo v njihovem materinem jeziku. Slovenci za cerkvena oblastva enostavno ne obstajamo, kakor da nismo tudi mi člani Kristusove Cerkve.

Ob koncu so se spomnili s posebno službo božjo tudi vseh umrlih župljanov. Morali bi se predvsem onih nesrečnih Slovencev, ki so umrli, ne da bi imeli v lastni župniji na razpolago slovenskega spovednika.

LEPA KRIZA

Podjetniki zapadne Nemčije opominjajo vlado, da preti industriji veliko pomanjkanje — delovnih moči, in zahtevajo od oblastev, naj pokličejo čimprej delavce iz Italije.

Minister za gospodarstvo dr. Erhard je že več ko pred enim letom hotel najeti italijanske delavce, a so se temu odločno uprle domače strokovne organizacije, ker so se bale, da bi tuji delavci pritiskali navzdol plače. Minister za delo je tedaj potegnil z domačini ter Italijane odbil. Kaj bo zdaj naredil?

Tako »krizo« kot Nemčija bi mi potrebovali, saj bi potem nihče ne bil prisiljen iti od doma po svetu.

MAJHNE ROENTGEN PRIPRAVE

Ameriški učenjaki so izdelali prav drobne Röntgen priprave, ki niso večje kot pisalni stroj ter tehtajo le 10 do 20 kg. Ko se kdo ponesreči, prihiti zdravnik z aparatom in ugotovi na mestu samem, kje je kost zlomljena. Danes morajo bolnika takoj prepeljati v bolnišnico in na poti se bolezen večkrat zelo poslabša.

OBMEJNI PROMET NARAŠČA

Okrog 500 oseb prosi vsak dan pri tržaški kvesturi za prepustnice, s katerimi gre do lahko štirikrat na mesec čez mejo. Do preteklega četrtka je bilo vloženih 13 tisoč 694 prošenj in Jugoslovani so potrdili in vrnili 2632. Redno vozijo tudi parniki in petniški avtomobili med obema področjema.

Videmski sporazum je eden izmed redkih dogovorov med Italijo in Jugoslavijo, ki se resnično izvaja v korist prebivalstva. Skrajni čas, da ravno tako uresničijo vse ostale določbe posebnega statuta!

»ŠE TESNEJŠE ZVEZE Z ZAPADNJI«

Amerikanci so voljni dati Jugoslaviji 60 milijonov dolarjev pomoči, ali bi se radi zanesli, da ostane Jugoslavija še nadalje resnična prijateljica Združenih držav. Da bi se to vprašanje razčistilo, je prišel pretekli teden v Jugoslavijo tudi vplivni ameriški senator Kefauver in obiskal Tita na veleposelstvu Belju.

»Imam vtis,« je rekel ob slovesu, »da se Tito pripravlja, kako bi v bodočnosti še bolj učvrstil svoje zveze z zapadom. Tito je zanesljiv prijatelj in iskren zaveznik.«

»Tito,« je Amerikanec pristavil, »je bil zelo dobro razpoložen, ker je davi ustrelil najdebelejšega medveda v tej lovski dobi.«

GOSPODARSTVO ZAPADNE EVROPE

Delovne sile ne primanjkujejo le Nemčiji, temveč tudi Veliki Britaniji, kjer znaša število brezposelnih le en odstotek prebivalstva. Praznih mest, za katera iščejo delavce in nameščencev, je pa trikrat več kot brezposelnih. Minister financ Butler je pred kratkim izjavil, da ni angleško ljudstvo še nikoli v zgodovini živelo tako dobro kot danes.

Zapadna Evropa je v splošnem dosegla zelo visoko stopnjo blaginje. Medtem ko si druge zapadne dežele razbijajo glavo, kako bi našli potrebnih delavcev, je pa v Italiji še vedno 2 milijona brezposelnih.

NOVICE

SVOBODA POUKA

Po italijanski ustavi je pouk svoboden. To se pravi, da smejo poleg države ustanavljati šole tudi zasebniki. Zanimivo je, da je v Italiji manj državnih srednjih šol kot zasebnih. Državnih je 1286, privatnih 2136, od teh jih je 1500 v rokah Cerkve. Učencev je pa mnogo več v državnih, in sicer 463 tisoč, medtem ko obiskuje zasebne šole le okoli 160 tisoč učencev.

Država prihrani tako na desetine milijard, saj stane en srednješolec državo od 80.000 do 120.000 lir na leto. Razen tega ni treba vladi skrbeti za poslopja in učne pripomočke.

V zadnjih časih se čujejo pritožbe, da je pouk v zasebnih šolah površen, da profesorji gledajo preveč učencem skozi prste. Med Slovenci so pa bile take šole redno boljše od državnih: Škofovi zavodi v Šentvidu so bili najstrožja in najboljša gimnazija v državi.

OSEMLETNO ŠOLANJE

V Jugoslaviji pripravljajo zakon, po katerem bo moral vsak otrok obiskovati šolo od 7. do 15. leta starosti. Šolanje bo brezplačno: učenci naj bi dobivali zastoj knjige, peresa in svinčnike in hrano v šolah. Iz oddaljenih krajev bi jih prevvažali k pouku brezplačno.

GRENEK KRUH

Pri »komedijah« v Neaplju je v neko kobilico vse drlo gledat pravo čudo. Na stolu je sedela osemletna deklica, o kateri je gospodar trdil, da njeno telo proizvaja elektriko. Ko je ugasnil luči, je približal žarnico otrokovi roki — in se je — zasvetila.

Policija je ugotovila, da je bil skozi stol napeljan električni tok in da je ubogi otrok po vsaki predstavi od muke padal v nezavest. Gospodar je za isto igro prej uporabljal lastno 7-letno hčer, ki je od muk umrla.

RADIOAKTIVNA KROGLICA

Atomska sila bo imela, kakor vemo, velikanski pomen tudi v zdravilstvu. Z njo bodo zdravili raka in druge bolezni. Zdravniki se sedaj trudijo, da bi prišli do posebne radioaktivne kroglice ali pilule, ki jo bo bolnik požrl, če bo čutil v telesu bolečine. Kroglica bo natančno pokazala, kje je izvor bolečine, in zdravnik bo lažje spoznal, kaj mu je napraviti. Sedaj večkrat tipa in išče, daje bolniku za poskušnjo medicino, a ne ve, kje prav za prav tiči bolezen.

ŽUPAN Z METLO

V Strassburgu so se občinski svetovalci pritoževali, da delajo cestni pometači prepočasno. Podžupan Zell je izjavil, da si upa pomesti mestni trg v eni uri, medtem ko opravijo danes to delo 4 možje v 4 urah.

Pometači so »bahavega« Zella pozvali, naj to dokaže ali pa se javno opraviči. In res se je 63-letni podžupan pojavil z zavilano srajco na trgu in ga pred številnimi meščani v eni uri pometil.

POLICIJA Z VIZITKAMI

V Hamburgu mora od sedaj naprej imeti vsak policist pri sebi vizitko ali posetnico,

na kateri je razločno napisano njegovo ime, priimek, službeni položaj in službena številka. Policist mora nositi s seboj vedno 10 takih listkov. Komur to zahteva, je dolžan dati te podatke na razpolago.

TEŽKO KAZNOVANA POVRŠNOST

Stave na nogomet ali tako zvani »tocalcio« so postale prava bolezen, ker bi vsakdo rad hitro obogatel. Tako je preteklo nedeljo staval tudi Amadej Ramatelli iz Florence ter zadel vseh 13 točk. Dobiti bi moral 5 milijonov lir. Toda ko je šel po denar, so ugotovili, da je napačno prepisal stolpce in milijoni so šli po vodi.

BREZPRIMERNA NESREČA

Blizu mesta Torreón v Mehiki se je pripetila nesreča kot malo takih. Dva tovornika, naložena z dinamitom, sta se ustavila poleg neke proge, ko pridirja vlak, poln potnikov, ter povzroči eksplozijo dinamita. Strašen vzruh — in od tovornikov in vlaka ni ostalo drugo kot gora zvitega železa in do 5 m globoke jame. Kose težke lokomotive je neslo do pol kilometra daleč. Iz razbitin vlačijo stotine razmesarjenih trupel.

ČUDNA OBRT

V Ameriki obstoji posebno podjetje, ki se imenuje »Ženitovanjska družba« in ima v svojih seznamih zapisane za ženitev godne mladeniče iz vseh delov sveta. Dekleta si lahko izberejo moža po meri in okusu. Zadnje čase je največ povpraševanja po Italijanih, češ da so najbolj prikladni za Amerikanke. Zato so odposlali v Italijo posebno komisijo izbirat ženine.

KATERI POKLIC NAJVEČ NESE?

Pretekli teden sta se v New Yorku borila težka boksarja Rocky Marciano in Archie Moore za svetovno prvenstvo. Družba, ki je tekmo priredila, je imela pri tem 1300 milijonov lir dohodkov. Od tega je dobil zmagovalec Marciano 300 milijonov, njegov nasprotnik 150. Vse to v enem samem večeru!

ŽIVILSKE KARTE

Radio v Pekingju je naznanil, da morajo v bodoče imeti vsi konji, osli in velblodi v kitajskih mestih živilske karte. Konj, ki gre v drugo mesto, mora prinesiti s seboj izkaznico za krmo.

Prvič čujemo, da je neka vlada vpeljala živilske karte tudi za živino.

Tolovaji v Rimu

Ne samo v Kalabriji, tudi v predmestjih Rima so se pojavili roparji. Pri postaji Tuscolana, kjer je precej prometa, sta dva črna zakrinkana moža z revolverji prisilila posestnika Valentisija, da jima je izročil listino. Potem je moral še pet minut stati obrnjen proti zidu, ker so mu zagrozili, da dobi sicer kroglo v rebra. Še boljša se je zgodila gospodinjji Liljani Rossi v ulici degli Equi. Ko je kuhala kosilo, sta prisopla dva neznanca, češ da ju pošilja njen mož po ves denar, ker se mu je nekaj pripetilo. Če ne verjame, naj gre z njima. Brž je vzela torbo s pol milijona lir in tekla z njima po stopnicah. V veži sta ji roparja iztrgala torbo, skočila v avto in — zbegom.

Z ROKAVICAMI

Ker nova vlada v Argentini vidi, da je še velik del prebivalstva, zlasti delavstvo na strani ubeglega Perona, je sklenila ubrati z nasprotniki bolj mile strune. Predvčerajšnjim je razglasila splošno pomiloščenje zaprtih Peronovih pristašev, torej tudi poslancev in senatorjev. Ta ukrep je pameten, ker bo zero pomagal umiriti državo.

TRST IN GORICA

Amerikanci so svoj čas darovali Svobodnemu tržaškemu ozemlju 32 milijard lir, tako zvani »krožni sklad«, da bi z njim pospeševali tržaško gospodarstvo. Po njihovem odhodu je pa Rim kar naenkrat hotel vzeti Trstu pravico, da samostojno razpolaga s tem svojim denarjem: sklad naj bi služil tudi gospodarskim potrebam videmske in goriške dežele.

Tržačani so seve planili pokoncu in Rim se je začel umikati. Vlada je ubrala srednjo pot: v krožni sklad je vključila samo še Goričane ter mu zato dodala iz svojega še 5 milijard. Toda Tržačani so kljub temu zelo nezadovoljni, kajti sklad vendar ni več popolnoma njihov, temveč se razdeli na prebivalstvo dveh dežel; namesto 300 tisoč ljudi naj bi ga sedaj uživalo 470 tisoč. S tem bo tržaško gospodarstvo prikrajšano za skoro 7 milijard.

Tržačani privoščijo Goričanom vsakero podporo, saj so res potrebni, toda menijo, naj država pomaga Goričanom iz svojega, na pa jemlje Trstu, kar je njegovo.

Po padcu diktature v Argentini

Nadaljevanje s 1. strani

Taki ukrepi bi izzvali pravi prevrat v prebivalstvu.

Tega si tudi Peron ni upal tvegati. Zato mu ni preostalo nič drugega, kot da je industrijo še nadalje z vso močjo podpiral in ji preskrboval gorivo, surovine in stroje iz tujine s pomočjo izkupičkov od izvoženega mesa in žita. Prisiljen je bil toliko izvažati, da je končno nastalo pomanjkanje v sami Argentini.

Industrializacija je tej deželi prav gotovo potrebna; toda Peron jo je izvajal prenagljeno in lahkoumno. Ker so njegovi delavci bili še neizkušeni in zaostali, so izdelki mnogih argentinskih tovarn bili predragi, da bi mogli tekmovati s proizvodi že razvitih tu-

jih dežel. Če je Argentina hotela prodajati v inozemstvo, je morala delati z izgubo. Stalnih primanjkljajev ne more pa nobena vlada večno mašiti.

Ob teh težavah se je Peronova vladavina zrušila. Njegove naslednike ne čakajo lepi časi. Spor s katoliško Cerkvijo, ki ga je Peron lahkomišelnostno izzval, bodo z lahkoto v kratkem poravnali. Ravno tako bodo obnovili demokratične svoboščine in s tem zadovoljili milijonske množice svobodoljubnih državljanov. Težka gospodarska in socialna vprašanja, ki jih je pustil Peron v dediščino, bodo pa ostala vsa nerešena.

Ob njih bodo morali novi gospodarji šele dokazati svoje resnične sposobnosti. Za Argentino se po zmagoviti revoluciji težki časi šele pričenjajo.

Dopisi v Tržaškem

NABREŽINA

Pretekli teden je izredno velika množica Nabrežincev in ljudi iz bližnjih vasi spremlila k večnemu počitku 38-letnega domačina Massima Gobba. Pokojnik se je predpreteklo nedeljo vračal z motorjem domov, ko ga je pri Ronkah mimoidoči avto podrl na tla. Ponesrečenca so odpeljali v tržiško bolnico, kjer je kljub hitri zdravniški pomoči naslednji torek izdihnil.

G. Gobbo je bil sin vzorne furlanske družine, ki se je bila nastanila v naši vasi že za časa Avstrije. Bil je priznan klesarski mojster ter več let delovodja pri podjetju Gorlato. Zadnje čase pa je odprl lastno obrt, ki je kar dobro uspevala. Vzgojil je celo vrsto mladih klesarjev, za katere je imel posebno skrb. Širši javnosti je znan po nagrobnih spomenikih in drugih umetninah, ki jih je izdelal po načrtih umetnika Vilka Čekute. Številna udeležba pri pogrebu je pokazala, kako so pokojnika vsi spoštovali in cenili.

Ženi g. Adeli, sinčku Andreju, stari materi in ostalim sorodnikom izrekamo Nabrežinci globoko občuteno sožalje. Pokojniku naj ljubi Bog podeli večni mir.

Letos so v Nabrežini ponovno odprli klesarsko šolo, ki jo obiskuje približno 35 vajencev. Pouk je vsak dan, in sicer od 17. do 19. ure. Šolo vzdržuje ustanova INAPLI.

Kakor smo Nabrežinci z ene strani prav zadovoljni, da se je taka šola obnovila, ne moremo odobravati, da je pouk le v italijanščini. Znano je namreč, da so vajenci po veliki večini Slovenci, in bi jih zato morali učiti v njih materinščini.

Vprašanje večernih tečajev za slovenske vajence je sicer po vsej Tržaški še nerešeno, le čudimo se, kako da se še nobena slovenska organizacija ni za to zadevo zanimala in jo skušala rešiti, kakor zahtevata čast in bodočnost našega mladega delavskega življa.

SESLJAN

Številni Sesljančani in tudi mnogi izletniki so nemo obstrmeli ob prometni nesreči, ki se je preteklo soboto zgodila v Sesljanu. Bilo je kmalu po 12. uri, ko je 44-letni klesar Rudolf Kabas iz Devina stopil na motorno kolo ter iz Šucove gostilne, kjer je pokosil, počasi zavijal proti Nabrežini. Prevozil je komaj nekaj metrov, ko je z nasprotne strani pridrvelo motorno vozilo, na katerem sta se vozila dva Furlana, ter z vso silo treščilo v Kabasa. Vsi trije so zleteli na tla, a se je pri padcu najresneje ranil Devinčan. Brž so jih odpeljali v tržiško bolnico, kjer so pri Kabasu ugotovili hude poškodbe na lobanji, nogi in roki, tako da je njegovo stanje zelo resno. Ostala bosta okrevala v nekaj tednih.

Nesreča je globoko presunila vse prisotne, ker so »Dolfija« dobro poznali in so se

NIZKO STANOVANJE

Po obilni pojedini, kjer so se ga povabljeni po vseh predpisih tako nalezli, da niso več vedeli, kaj počenjajo, je mož tožil ženi: »Ti naši gostitelji imajo pa res nemoogoče stanovanje! Prišel sem v sobico, kjer se mi je strop dobesedno dotikal glave.«

»Seveda,« je odgovorila žena, »saj si sedel pijan pod mizo.«

še minuto prej z njim šalili. Kljub hudim poškodbam upamo in želimo, da bo njegova krepka narava prenesla vse holecine, tako da bo v doglednem času okreval.

MAVHINJE

Odkar so pri radijski postaji Trst A spremenili valovno dolžino, vlada pri naših poslušalcih silna nevolja. Ljudje se upravičeno pritožujejo, da se oddaje slabo ali celo nič ne slišijo. Sicer tudi prej ni bilo vse najbolje, a se je le dalo potrpeti. Danes pa nastane posebno ob večernih urah, ko najraje sedimo pri aparatih, tak šum in ropot, da smo prisiljeni radio zapreti ali pa naviti na drugo postajo.

Ob spremembi valovne dolžine smo mislili, da se bodo oddaje bolje slišale. Zdaj se pa na žalost godi ravno narobe. Zato želimo, da bi se pri radijski postaji nekoliko pozanimali za to zadevo, saj menimo, da ne zahtevamo nekaj nemogočega. Poslušalci plačujemo naročnino in menda imamo pravico, da tudi oddaje Radia Trst A dobro slišimo. Ne vemo, kako se drugod sliši, vendar čujemo, da tudi tam ni mnogo bolje kakor pri nas.

To pot smo se omejili le na tehnično plat naših radijskih oddaj, o govornem sporodu pa kdaj prihodnjič.

Mavhinjeci se še danes ne moremo sprijazniti z mislijo, da ne dobimo telefonske govorilnice, češ da ni več na razpolago potrebnega državnega prispevka. Ne moremo razumeti, kako morejo oblastva požreti dano obljubo! Da bi nam sedaj vsaj preuredili in asfaltirali cesto za v Vižovlje. Mnoga leta že moledujemo, da bi nam izvršili to važno delo, a doslej je bila vsaka naša prošnja zaman.

Z nestrpnostjo zato pričakujemo, da bi zvedeli, kaj je z novim gospodarskim načrtom, v katerega je občinska uprava vključila tudi postavko: asfaltiranje naše ceste. Upamo, da ne bomo tokrat iznova razočarani, kakor smo bili že večkrat.

SV. KRIŽ

Nekaj dni pred zaključkom vpisovanja v ljudske šole so naši starši dobivali pismene pozive, naj se nemudoma zglase pri italijanskih didaktičnih ravnateljstvih zaradi vpisa njih otrok v laške šole. Priznati moramo, da so ti pozivi ustvarili pri nekaterih materah tako zmedo, da so zaskrbljeno spraševale, ali res morajo otroke vpisati v tujo šolo. Naši učitelji so jim seveda pojasnili, da je slovenska šola po zakonu enakovredna laški in da bi moral zato poziv veljati le za italijanske otroke.

Slišali smo, da so slična vabila pošiljali tudi staršem s Proseka.

Kaj naj k tej zadevi porečejo trezni ljudje? Pozive smatramo križani za zahrbtno in podlo dejanje nekaterih naših narodnih nasprotnikov, ki se poslužujejo vseh mogočih sredstev, da bi slovensko šolo uničili.

Pohvaliti moramo naše vaščane, ki ne le da niso nasedli tem zlobnim nakanam, temveč so naredili vse, da niso imeli pozivi niti najmanjšega uspeha.

Veseli nas, da se je število kriških šolobveznih otrok letos znatno povečalo, kar je poročilo za naš bodoči obstoj na tukajšnjih tleh.

JEZERO

Bralci Novega lista naj nam ne zamerijo, če se danes ponovno vrnemo k vprašanju našega vodovoda. Do zdaj nismo še ničesar slišali, da bi oblastva v Trstu odobrila znesek, ki ga je občina določila za napeljavo vodovoda v našo vasico. Prav zaradi tega se danes še enkrat obračamo na prefekturo s prošnjo, da bi nam končno vendarle preskrbela zdrave in pitne vode, ki si je tako vroče želimo, saj je neobhodno potrebna tako ljudem kakor živini. Dnevno beremo v listih, kako država skrbi in podpira kmečki življenj in zato upamo, da bodo državni predstavniki enako ravnali tudi na Tržaškem.

Napeljava vodovoda v Jezero naj ima prednost pred vsemi drugimi gospodarskimi potrebami dolinske občine, zakaj tu gre za zdravje ljudi, ki je prva stvar, za katero morata država in občina skrbeti.

PADRIČE

Zadnjič smo pisali, da so se v bivših ameriških zgradbah nastanili begunci iz cone B in da vanje stalno prihajajo novi, za katere naj bi sedaj bilo treba zidati druge barake. Naša vest je bila konec preteklega tedna potrjena, ker je država določila 45 milijonov za nova begunska taborišča.

To nam vzbuja sum, da ne gre tu le za neko začasno bivališče, ampak za pravcato naselje, kakor ga kljub enodušnemu odporu vsega domačega prebivalstva sedaj zidajo v Sesljanu in na Kontovelu. Nismo sicer proti temu, da oblastva beguncem pomagajo in da jim zgrade primeren dom, saj je to veliko človekoljubno delo, vendar ne moremo na noben način odobravati, da najvišji državni krogi te nesrečneže uporabljajo za kolonizacijo tržiškega slovenskega podeželja. Domačini imamo sveto pravico in dolžnost, da branimo svojo zemljo pred poplavo tujcev, kajti nočemo pod nobenim pogojem postati manjšina na lastnih tleh.

OPOZORILO

Kmete-dvolastnike opozarjamo, da morajo obnoviti dvolastniške prepustnice, ki so bile izdane pred podpisom videmskega sporazuma. Za vsa podrobnejša navodila naj se obrnejo na kmečke organizacije v Trstu.

Kdor namerava sekati drva v svojih gozdovih v Jugoslaviji, mora nasloviti prošnjo na gozdno upravo v Sežani ali Koprur.

Ravnateljstvo nižje trgovske strokovne šole v Trstu pri Sv. Ivanu sporoča dijakom, staršem in prijateljem šolske mladine, da bo otvoritvena služba božja v soboto, 1. oktobra ob 8,30 v cerkvi pri Sv. Ivanu. Po službi božji odidejo dijaki domov.

V ponedeljek, 3. oktobra, se zberejo dijaki ob 8,30 v šolskih prostorih, kjer dobijo vsa potrebna navodila.

Redni pouk se prične v torek, 4. oktobra ob 8. uri.

TOVARNA

Prinčič

KRMIN - CORMONS
TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovratno pohištvo, spalnice, jedilnice, kuhinje it.d. Izvrši vsako delo po naročilu. Prodaja po tovarniških cenah, jamči za solidno delo.

— Dopisi iz Goriške —

SPOR MED BRATI

Pred kratkim smo poročali o nameravani gradnji nove železniške proge Zagrad—Sv. Ivan ob Nadiži, s katero naj bi se za 19 km skrajšala zveza med Avstrijo in Nemčijo ter Trstom. Nova proga naj bi služila zgolj prometu s tovornimi brzovlaki. Izvedbo tega načrta, ki bi stal državo štiri milijarde in 800 milijonov lir, zahteva predvsem tržaška trgovinska zbornica. Na vse pretege se pa že več let temu upira goriška trgovinska zbornica in z njo vsi goriški gospodarski ter politični krogi. Ker so razni italijanski listi v zadnjem času poročali, da sta ministrstva za promet in javna dela že odobrila zahtevo Tržačanov in da so tudi že določeni zneski za razširitev železniške postaje v Ronkah, zgradnjo nove proge ter za okrepitev pontebške železnice, so se goriški vodilni krogi močno vznemirili. Poslanec Baresi je takoj odpotoval v Rim in napel vse sile, da prepreči namero tržaških italijanskih gospodarstvenikov. Ako se ta načrt izvede, bi bili namreč Gorica, Kopriva in Krmin odrezani od nove proge. Težak gospodarski, politični in psihološki udarec bi doživelo zlasti mesto Gorica.

Zato je njegova trgovinska zbornica pretekli petek na zborovanju podprla odločni nastop goriškega poslanca in odposlala ministrstvu resolucij o zahtevo, da se prepreči gradnja proge; namesto tega naj vada čimprej začne pogajanja z Jugoslavijo, da se omogoči promet med južno in severno postajo v Gorici; na progi Trst—Gorica—Videm pa naj se, kjer ga še ni, zgradi dvojni tir.

Sodimo, da so zahteve tukajšnjih gospodarskih krogov utemeljene in zato jih odobravamo tudi goriški Slovenci.

DELOVIŠČE V GORIŠKI BOLNICI

Ministrstvo dela je s svojim prispevkom omogočilo izredno delovišče v novi bolnici, kjer bodo zgradili notranje poti. Zaposlenih bo 72 sedaj brezposelnih delavcev, in sicer 102 delovna dneva. Deželni predsednik dr. Culot se je ministru Vigorelliju zahvalil, da je vlada prevzela vse stroške.

NOVA CESTA DO OKOSTNICE

Naši bralci vedo, kako se goriški nacionalistični krogi že dalj časa potegujejo, da bi se zgradila nova cesta iz Goriškega čez Solkanško polje in preko Soče do okostnice na Oslavju. Lepa cesta po ulici XX septembra tem krogom ne zadostuje več. Mnenja smo, da bi gradnja nove poti in zlasti še novega mostu čez Sočo stala ogromno in da je današnja zveza z zares veličastno okostnico še vedno dokaj dobra. Nacionalisti so se tik pred blagoslovljivo dveh zastav, ki je bila predpreteklo nedeljo na oslavske kostnice, v listih ponovno zavzeli za ta načrt. Slovenci sicer visoko cenimo češčenje mrtvih, še posebej pa do vojnih žrtev, ki ga naši italijanski sodržavljani tako lepo goje. Vendar menimo, da se ne pregrešimo proti mrtvim, ako trdimo, da je treba predvsem zadovoljiti življenjske potrebe živih, h katerim spada zlasti zdrava pitna voda.

S to rešitvijo bodo tudi mrtvi najbolj počaščeni. Že nekajkrat smo poudarili, da ima vprašanje briškega vodovoda prednost pred

vsemi drugimi gradbenimi načrti v goriški deželi. Dokler se to ne zgodi, bo slovensko obmejno prebivalstvo opravičeno imelo občutek, da se njegove gospodarske in zdravstvene potrebe grobo zanemarjajo.

ŠTEVERJAN

Kmečka bolniška blagajna je po večkratnem brezuspešnem poskusu končno izvolila za tajnika g. Cirila Terpina. Razume se, da mora ta ustanova poslovati v slovenskem jeziku, da ne bodo imeli kmečki zavarovanci brezpotrebni stroškov in sitnosti s prevajanjem dopisov.

Upamo, da bodo poprave v občinski hiši, kjer so prej bili orožniki, kmalu končane in da se ves občinski urad čimprej tja preseli. Tako lahko dobi v šoli primerno stanovanje tudi šolski upravitelj in s tem bo izpolnjena davna želja števerjanskih staršev, ki pričakujejo, da bo tedaj omogočen živahnejši in ožji stik med šolo in domom. To je nujen pogoj za boljši uspeh v šoli kakor tudi v domači vzgoji.

JAMLJE

Bridka nesreča, ki je zadela našo domačinko 20-letno Zoro Radetič, je hudo pretresla vso našo vas, posebno pa njene mlade prijateljice. Hvala Bogu, da je prišlo mlado dekle do zavesti; pravijo, da se je njeno stanje znatno zboljšalo. Bog daj, da bi dobra mladenka čimprej popolnoma okrevala.

Bojimo se, da bo gradnja naše ljudske šole zopet zavlekla v nedogled. Da ne zaspijo tisti, ki imajo dolžnost skrbeti za kulturo tudi slovenskega ljudstva, homo skrbeli dopisniki Novega lista. Županstvo pa prosimo, naj trajno dreza oblastva, da se požuri, kajti zelo sta nam pri srcu sreča in napredek naših otrok. Zato jim želimo, da bi čimprej prišli do novega prijetnega šolskega doma.

UMRL JE MOŽI

Vso Gorico je v soboto popoldne pretresla žalostna vest, da je v celjski bolnici naglo umrl 59-letni goriški zdravnik dr. France Jakonič. Pokojnik je pred časom bil v Bologni, kjer ga je zdravil znani slovenski zdravnik za srčne bolezni dr. Postelj. Vrnil se je očitno zdravstveno okrepljen v Gorico. Da bi zdravje še bolj utrdil, je pred nekaj dnevi odpotoval v Rogaško Slatino. Tu se je pa njegovo stanje poslabšalo in zato so ga odpeljali v celjsko bolnico.

Dobrega zdravnika smo vsi Goričani visoko spoštovali. Bil je priljubljen v vseh krogih ne glede na politično smer. Odlikovala ga je najlepša lastnost, ki krasí značaj zrelega moža, to je izredna dobrota. Reveže in zlasti dijake je zdravil vedno zastonj.

Poudariti moramo pokojnikovo narodno zavest, ki jo je vneto gojil tudi v vsem javnem delovanju. Bil je odličen predavatelj in družabnik.

Ob izgubi vrlega moža prosimo goriški Slovenci ljubega Boga, naj mu bogato poplača vse njegovo delo in požrtvovalnost za naše ljudstvo, ki ga je zares iskreno ljubil. Sorodnikom, zlasti še gospe sestri, izražamo globoko sožalje.

IZ DOBERDOBA

Notranja komisija pomorskega oddelka tržiških ladjedelnic je preteklo soboto priobčila poročilo o važnem zborovanju, ki so se ga udeležili tudi ravnatelji podjetja. Ti so na zborovanju sporočili, da imajo trenutno ladjedelnice naročil za zgradnjo 11 ladij po 234 ton. Vodstvo podjetja se trudi, da dobi še druga naročila, o čemer pa ne more trenutno nič določnega poročati.

V nekaj tednih bodo sprejeti na delo vsi začasno odpuščeni delavci, ki so svoj čas bili zaposleni pri delu ladij na doku. Odpuščeni delavci drugih kategorij pa bodo v polnem zaposleni v sredini drugega leta, ko se pričnejo dela na ladji tipa Esperije. To poročilo je gotovo razveseljivo za vse delavstvo. Za zaposleno, ker mu bogata gradbena naročila jamčijo večletno trajnejšo zaposlitev; odpuščeno pa, ker bodo mnogi delavci že v kratkem spet zaposleni, drugi pa najpozneje v juniju prihodnjega leta.

Drugace pa si Kraševci želimo še vsaj nekaj toplih dni, da bi dobro dozorela tudi naša črnina. Če bo naša prošnja uslišana, bo letošnja trgatav bogata in vesela kot redkokdaj prej.

V Doberdobo bi tudi radi videli, da bi radnja poštnega poslopja hitreje napredovala ter bi tako čimprej dobili toliko zaželeni poštni urad.

DIJAKOM

Avtobusno podjetje ATA obvešča dijake, da lahko dobijo od 30. septembra dalje vozno mesečno izkaznico v uradu na Korzu Italia št. 95 vsak dan od 8. do 12. in od 15. do 18. ure. Dijaki naj prinesejo s seboj sliko za izkaznico.

Za proge št. 1, 2, 6 stane izkaznica 700 lir, za ločniško progo (št. 4), podgorsko (št. 7) in pevmsko (št. 8) 800 lir, za Sovodnje (št. 3) 900, za Gabrije pa 1300 lir.

NAKUP SEMENSKE PSENICE

Tudi letos bo država podprla kmetovalce pri nakupu semenske pšenice. Za goriško deželo so določili prispevek za nakup 1000 stotov semena. Vsak prosilec ima pravico do 3500 lir prispevka pri nakupu epega q.

Prošnja se mora vložiti do 15. oktobra pri deželnem kmetijskem nadzorništvu (ul. Duca D'Aosta).

SLUŽBA ZA SOFERJE

Županstvo razglasa, da bo sprejelo v službo dva šoferja, ki ne smeta biti stara čez 40 let, razen v primerih, ki jih predpisuje zakon. Prosilci morajo imeti šoferski izpit II. in III. stopnje za prevažanje avtomobilov; morali bodo napraviti tudi praktični izpit. Prošnja je treba vložiti do 5. oktobra do 12. ure. Priložijo naj tudi vsa potrdila o prejšnjih službah.

OPOZORILO

Kokošerejce obveščamo, da lahko do 30. septembra zaprosijo pri goriškem kmetijskem nadzorništvu v ul. Duca D'Aosta državni prispevek za nakup piščancev in izbranih petelinov, hrane in zlasti tudi kletk za kokoši. Prispevek znaša od 30 do 60 odstotkov nakupne cene.

Obrazec za prošnjo dobiš pri kmetijskem uradu.

ZNANA URARNA IN ZLATARNA

M. Šuligoj

GORICA - Ul. Carducci 19
(Gospoška ulica)

Egoga izbira švicarskih ur, moderno in lično izdelana zlatnina

Cene zmerne - Popravila z jamstvom

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

IZ ČEDADA

Končno je padla odločitev, ki bo gotovo škodovala ugledu demokratske Italije v svetu. Preiskovalni sodnik je pretekli četrtek vložil pri porotnem sodišču v Vidmu obtožnico proti 50 beneškim Slovincem, ki so se v sklopu zavezniških armad borili proti fašizmu in nacizmu. S tem krši italijanska republika 16. člen mirovne pogodbe, ki so jo v Parizu svečano in svobodno podpisali tudi zastopniki Italije. Gre za pravo spako političnega procesa, ki so še vedno bili v največjo škodo držav in narodov, kadar so se z njimi borili proti narodnim manjšinam. Gospoda, ki je za ta proces odgovorna, se ni prav nič izučila iz preteklosti, niti iz daljnje niti bližnje, niti iz tuje, še najmanj pa iz svoje lastne narodne. Kako malo kaže razumevanja za svojega le v knjigah in na papirju slavljenega borca, Silvija Pellica! Daleč je od njegovega duha, ki ga je tako preprosto izrazil v svoji visoko moralni knjigi *Le mie prigioni*, o katerih pravi Balbo, da je pomenila za Avstrijo več kot izgubljena bitka.

SAMA PROTISLOVJA

Videmski proces je prejasen dokaz, kako padajo vsi raznarodovalci vedno in zopet v smešna in obenem tragična protislovja. Tako se je zgodilo n. pr. vseučiliškemu profesorju Diegu De Castru na zborovanju društva Dante Alighieri v Trstu. Mož je namreč v govoru kar tajil, da obstaja v Beneški Sloveniji kaka slovenska narodna manjšina. Za njimi stopica tudi senator Tessitori ter vsa njemu slična gospoda. Sedaj pa naenkrat ta proces!

Obtoženi so se borili proti fašizmu, ki je

bil zanje najhujši sovražnik. Pri tem so vračali milo za drago, kakor se pač dogaja v vsaki oboroženi borbi. Da so se našle v Beneški Sloveniji stotine in stotine fantov ter mož, ki so se dvignili kot vihar proti fašistom in nacistom, je pač jasn dokaz, da živi tu narod, ki terja svoje pravice v cerkvi in državi. Tajiti na eni strani obstoj slovenske narodne manjšine, na drugi strani pa uprizarjati proti njej in njenim sinovom tako kričave politične procese, je naravnost do neba vpijoče protislovje. Tajiti Slovence v Beneški Sloveniji more samo norec, saj je vendar znano, da so imeli v svoji zgodovini lepo vrsto velikih učenjakov, pesnikov in škofov. In proti njeni duhovščini se dan za dnem zaganjajo valovi italijanskega šovinizma le zato, ker krčevito brani pravice slovenskega jezika v cerkvi.

Nismo še izgubili upanja, da bodo državna oblastva končno spoznala, da ta pot ne more voditi do pravega miru med obema narodnostma. Mi smo napravili svojo krščansko dolžnost, da smo nekajkrat opozorili oblastva na gorostasnost tega procesa, na njih pa je, da ga preprečijo ter tako odstranijo veliko škodo, ki grozi ne le narodnim manjšinam, ampak tudi državi.

ŽABNICE

Sneg, ki je pred 14 dnevi pobelil naše gore v višini nad 1500 m, je skopnel in nato smo imeli več dni izredno prijetnega vremena. Zadnja nedelja je bila kar nebeško lepa. Nič se ne čudimo, če je ta dan romalo toliko ljudi na Sv. Višarje, ki so ob takih prilikah zelo privlačne. Sedaj se pripravljamo na slovesno zaključitev letošnjega romana, ki bo prihodnje nedeljo.

Potrebno je, da danes ponovno opozorimo oblastva, naj ne dovolijo gradnje vzpenjače do višarskega vrha. Bojimo se namreč, da bi svetišče s tem izgubilo svoj pravi duhovni pomen za vernike. Toda če že mora priti do te naprave, naj jo zgradi kvečjemu na planine. Saj so naši predniki od vsepovsod, iz Goriške, Tržaške, Istre, Furlanije, Kranjske in Avstrije radi peš prihajali na Sv. Višarje. Pomenilo bi pa naravnost izzivati verno ljudstvo, ako bi se izdal dovoljenje za gradnjo kakega razkošnega hotela za slasti željno gospodo. To bi bilo pravo skrunjenje našega svetišča. Zato se to ne sme nikdar zgoditi.

UKVE

Če smo že bili letos zaradi skrajno slabega vremena prikrajšani med poletjem, bo jesen, kakor kaže, mnogo boljša. Kar lepe dneve imamo in želeti bi bilo, da ostane tako tja do vseh svetih, če ne do božiča. Saj stari ljudje menijo, da pojde tako do zimskih kvater, ker so bile jesenske tako lepe. Kljub pretirani letošnji moči, kaže, da bo krompir imel dobro letino. Sena in otave smo imeli kar dovolj, čeprav je bilo sušnje in spravlanje skoraj obupno.

OVČJA VES

Pretekle dneve so lovski čuvaji staknili kar tri divje lovce, ki so vsi iz bližnje Dunje. Dva sta nesla srno, eden pa srnjaka. Predrznost bo stala vsakega povprečno pol milijona lir. Pa tudi ob puške so prišli, ki so tudi vredne po 150 tisoč, meso so pa snedli drugi.

Ali si že poravnal naročnino?

BELI GRAD ZAKLETI GRAD

Še isti dan je začel urejevati zadnje pole. Pisal je Karloti, čeprav so mu napačno iz Miramara sporočili, kdo ve kdo in zakaj, da je žena že umrla. Takole je pisal: »Če si še živa, mi je tvoje trpljenje prebridko in bo Bog odločil, da prideš kmalu za mano. Bodi blagoslovljena roka Gospodova, tudi če nas je tukaj bridko zadela. Zbogom, Karlota, zbogom. Tvoj nesrečni Maks.«

Glejta, fanta, to niso več besede cesarskih visokosti, to je krik strtega moža pred smrtjo. Proti večeru istega dne je napisal oporo in prosil osebnega zdravnika dr. Bašo, naj poskrbi, da se njegovo truplo brez vsakih časti prepelje v Evropo in naj tudi Karloto pokopljejo kraj njega, pa bodisi kjerkoli. K stražnemu častniku obrnjen, reče: »Izberite dobre strelce!« Ustrelitev je bila določena zanj, za generala Mějijo in Miramona na drugi dan zjutraj.

Ponoči so se obsojenci spovedali in bili pri maši. Tri je že odbilo. Smrtne patrolje še ni. Ob enajstih zaročljajo zapahi in višji častnik vstopi ter naznani, da je obsodba odložena za tri dni. Za tri dni se je trpljenje podaljšalo.

Vesile, med temi tudi Amerika, so se za-

vzele za nesrečnike. Juarez okleva, nazadnje se pa odloči, da bo dal Evropi zgled, ter potrdi obsodbo. Cesar je teh nekaj ur porabil, da je pisal za slovo vsemu osebju v Miramar in prosil prefekta gradu, naj ne zapusti Karlote. Piše tudi zadnje pismo bratu Francu Jožefu, naj poskrbi za preostale njegove vojake, za nas. Nazadnje še Juarezu: »Gospod

Usmrtitev Maksimilijana

predsednik, naj bo moja kri zadnja, ki moči to deželo. Dajte ji miru in složnosti!«

Zdaj je odmrll temu svetu.

Lepa zarja se je razlila čez vse mesto 19. junija 1867. Jetniki so bili ponoči skupaj pri zadnji službi božji. Nato potegne cesar po-

ročni prstan in ga z rožnim vencem vred izroči zdravniku, da ju kot poslednji pozdrav ponese materi. Še enkrat objame oba obsojenca: »Gospodje, pojdimo, čez malo časa se bomo videli onkraj življenja!«

Zdajci so po vsem svetu zazvonili zvonovi. Nam v ječah se je stisnilo srce, vedeli smo, da bije zadnja ura.«

Spet je vitez obnemel kot ob prividu smrtne dne. S hlipajočim glasom je kot sam zase pravil še zadnje:

Po mestu je bilo zaprto vse, ko se je žalostni sprevod pomikal na Cerro de la Campana, kjer je bil zadnji boj. Na vrhu so že stale čete v štrikotu. Ob zid so postavili vse tri. Zdajci je sonce oblilo hrib.

»Kako lep dan,« je vzkliknil cesar, »vedno sem si želel v soncu umreti!« Nato je razdelil med strelce zadnje cekine s prošnjo, naj merijo v srce. Stopil je k zidu. Častnik je dvignil sabljo in jecljal besede odpuščanja. Strelci so, tresoč se, merili. Maks zakliče: »Odpuščam vsem! Moja kri naj pomaga Mehiki. Živela svo...« Strelci zagrmje in pretržejo zadnje besede. Cesar se zgrabi za srce, omahne, pade vznak...«

Pripovedovalec vitez Pokorn je utihnil. Pogledal je proti omaram, polnim lepo vezanih slovenskih klasikov. »Cesarjev ni več,« mu je vzžarela misel, »danes naj bodo pa klasiški vaši knezi in carji.« Enajsto je udarilo v šempetrskem zvoniku, ko smo si molče segli v roke. (Dalje)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Filmski festival v Benetkah

Od 25. avgusta do 10. septembra je bil v Benetkah 16. mednarodni filmski festival. Za nagrado Zlatega leva je tekmovalo 34 filmov iz 19 držav. Prvo nagrado je prejel danski film *Beseda*. Ostale nagrade so dobili ruski film *Skržat*, ameriški *Veliki nož*, italijanski *Prijateljice* ter nizozemski *Mišji gobec*. Nagrado za najboljšo moško vlogo sta dobila Nemeč Kurt Jurgens, ki nastopa kot glavni igralec v *Vragovem generalu*, ter Anglež Kenneth More za njegovo igro v filmu *Globoko sinje morje*. Razsodišče je menilo, da nobena izmed nastopajočih igralk ni zaslužila nagrade za najboljšo žensko vlogo.

BESEDA

Beseda (Ordet) je veliko filmsko delo, ki ga je režiral eden najslavnejših današnjih režiserjev Danec Carl Theodor Dreyer. Ta nam je do zdaj ustvaril 13 dobrih filmov, med katerimi sta znana zlasti *Ivana Arška* in *Dies irae*. Vsebinska *Beseda* je povezana po drami, ki jo je spisal Dreyerjev rojak pisatelj Kaj Munk. Obravnava spor, ki je nastal med dvema družinama zaradi različnega pojmovanja vere. Gospodar Bergenove kmetije sodi, da je misel na Boga vir tolažbe, ljubezni, odpuščanja in veselja. V tem duhu skuša vzgojiti svoje tri sinove. Toda zaman. Najstarejši sin Mikkel izgubi vero kljub najskrbnejši vzgoji staršev; drugi sin Janez, ki je študiral bogoslovje, znori in se izdaja za Kristusa; najmlajši sin Anders se pa zaljubi v Ano, hčerko krojačica Petra Skraedderja, čigar versko naziranje je popolnoma drugačno od Bergenovega. Zanj pomeni Bog strah, maščevanje in grozo. Toda kakor da ubogi Bergen nima že dovolj skrbi s svojimi tremi sinovi, se mu pripeti še četrta nesreča: nenadoma mu na porodu umrje snaha Inger, žena Mikkelova, ki se je z vsemi silami trudila, da bi družina ostala enotna. Zdaj je kupa trpljenja polna. Družina Bergen je uničena. Umobolni Janez trdi, da se je vse to zgodilo zato, ker imajo njeni člani premalo zaupanja v Boga. Toda razen male Ingerine hčerke ga nihče ne posluša. Edino mala nečakinja mu verjame, da bo obudil od smrti njeno mater. Janez izgine za nekaj časa, ker preživlja globoko duhovno krizo. In glej, ko se zdi, da je že vse izgubljeno, je Božja pomoč najbližja. Stari Peter se nenadoma pobota s svojim verskim nasprotnikom Bergenom ter dovoli hčerki, da vzame za moža njegovega sina. Se večji čudež se pripeti na dan Ingerininega pogreba. Ko so pogrebci na tem, da pokrijejo krsto, se nenadoma prikaže Janez, ki je medtem popolnoma ozdravel. Mala nečakinja ga prosi, naj izpolni obljubo in ji obudi mamo. Tedaj zakliče Janez, ves prežet od neizmernega zaupanja v Boga, umrli Inger, naj vstane. Ob splošnem preplahu in grozi se pokojnica dvigne ter objame svojega moža. Zgodil se je čudež. In to zaradi Janezove globoke vere in nedolžne prošnje male nečakinje.

Vsebinska filma odraža veliko misel, da človek ne zadostuje samemu sebi. Če hoče zadovoljno živeti, mu je potrebna stalna Božja pomoč. To bo pa dosegel, če je čistega srca, kakor sta bila Janez in njegova mala nečakinja.

Filmska vsebina prehaja iz resničnega v urrenično življenje, iz stvarnosti v abstraktnost. Ta dvojni značaj dela ni bil vsem gledalcem všeč. Večina se je zanj navdušila, nekateri so pa menili, da

Grafična razstava

V prvi polovici septembra je bila v Mariboru grafična razstava, na kateri so sodelovali švicarski, holandski, ameriški in jugoslovanski umetniki. Vsega skupaj je razstavljalo 69 mojstrov 90 del. Najštevilnejše so bili zastopani Svicarji. Njihova umetnost se nam je pokazala kot zbir različnih likovnih smernic. Zelo prijetno je učinkovala ameriška skupina osmih grafikov, katerim se je nadvse povoljno pridružila jugoslovanska skupina 13 mojstrov, med katerimi je prednjačila znana slovenska četvorica: Mihelič - Debenjak - Maleš - Sedej. Ponovno je bilo treba z zadovoljstvom ugotoviti, da so njihova dela učinkovala izredno pozitivno in samoniklo. Skupno s Svicarji je razstavljala tudi naš goriški rojak Zoran Mušič. Predstavil je dvoje italijanskih motivov, ki sta vseskozi poenostavljena in rahle barvitosti.

V celoti je bila razstava oblikovno in idejno zelo razgibana. Med vsemi deli je prevladovala barvna grafika, zlasti litografija. Po vsebini so listi predstavljali najrazličnejše izrazne težnje, od stvarnih, nadstvarnih do najbolj abstraktnih.

je nerazumljiv. Spet druge je motilo vzdušje, v katerem pride do čudeža. Po njihovem to ni dovolj prepričevalno, ker je preveč mehanično in premalo mistično.

Toda kljub vsem morebitnim nedostatom je *Beseda* res veliko umetniško delo. Poleg velike misli o božji pričujočnosti v nas nam čudovito lepo prikazuje najrazličnejše življenjske odnose med člani Bergenove družine.

Tudi z igralske in tehnične plati je delo dovršeno. Vsi igralci brez izjeme igrajo odlično. Občudovanja vredni so zlasti fotografski posnetki nordijskih pokrajin.

SKRŽAT

Na festivalu so bili prikazani trije sovjetski filmi: 1. K novim obalam, ki je izrazilo komunistično propagandno delo brez kakršne koli umetniške vrednosti; 2. Boris Godunov, ki je filmski posnetek nesmrtnih opere velikega ruskega skladatelja Musorgskega, prikazane žal s tendenčnimi težnjami, in 3. *Skržat*, ki je filmska obdelava znane novele ruskega pisatelja Čehova. Medtem ko prva dva filma, zlasti K novim obalam, nista vzbudila velikega zanimanja, je tretji žel vsesplošno priznanje. Z njim so Rusi pokazali, da so sposobni ustvariti veliko umetniško delo, če niso vezani na uradno propagando. Film je pripravil mladi ruski režiser Samsonov. V njem je ustvaril popolno vzdušje dobe, v kateri se dejanje odigrava.

ln kakšna je vsebina filma? Kdo je *škržat*? *Skržat* je Olga Dymova, ki živi v brezdelju, razkošju in ljubimka, medtem ko njen mož, slovit zdravnik, dan in noč dela, da bi jo osrečil. Mož dobro ve za vse njeno početje, kljub temu ji vse velikodušno odpušča. Olga ne zna ceniti moške plemenitosti in požrtvovalnosti. Ima ga za slabiča ter nadaljuje lahkomišelnost življenja. Sele ko se nenadoma znajde ob moževi smrtni postelji, spozna njegovo duhovno veličino, a je prekasno. Mož umre. Nobeno kesanje ga ne more več obuditi k življenju. Olga je za vedno izgubila neprecenljivo dobro. Minilo je poletje in *škržatovo brezdelje*. Nastala je trda in neizprosna zima.

Režiserju Samsonovu je uspelo ustvariti iz filmske zgodbe, iz igre, glasbe, prizorišča in opreme enotno umetniško celoto. Pri tem so mu pomagali odlični igralci kakor Ljudmila Zelikovskaja, Sergij Bondarčuk, Vladimir Drušnikov, glasbenik Nikolaj Kriukov, scenograf Gibisov ter izvrstna smenalca Monakhov in Dobronravov. Festivalsko občinstvo je delo nagradilo z večkratnim navdušenim ploskanjem med predstavo in po njej. Tudi filmski kritiki so se o njem izrekli zelo pohvalno.

(Konec prihodnjic)

Kulturne vesti

V šolskem letu 1954/55 je bilo v Sloveniji 1595 šol. Od teh je 1105 osnovnih in 196 gimnazij; ostale so strokovne in umetniške šole za izobrazbo odraslih. V osnovne šole je hodilo 147.317 otrok, v gimnazije pa 60.611 dijakov in dijakinj. Od gimnazij je 162 nižjih in 34 višjih. Po najnovejših podatkih bi omenjene šole potrebovale še kakih 500 učiteljev, 134 profesorjev in 650 predmetnih učiteljev. Najbolj je čutili pomanjkanje predavateljev iz matematike, kemije in fizike.

Sredi oktobra začne v Celju izhajati nov časopis za gojitev slovenskega jezika *Naša beseda*. List bo posvečal pozornost jezikovnim in književnim potrebam slovenščine ter jo bo usposabljal za sodobne in dnevne naloge. Od sedanjega glasila naših akademskih slavističnih krogov *Slavistične revije* se bo razlikoval v tem, da bo nekaj praktični priročnik za uporabo jezika v vsakdanjem življenju, medtem ko je *Slavistična revija* znanstvenega značaja. Glavni urednik *Naše besede* bo dr. Jože Mahnič.

V novem dunajskem opernem gledališču bodo kot prvo predstavo uprizorili znano sodobno ameriško opero *Svetnica* iz predmestja, ki jo je zložil skladatelj Carlo Menotti. V glavni ženski vlogi bo nastopila znana črnska umetnica Marlan Anderson, članica Metropolitanške opere v New Yorku. Glavno tenorsko vlogo bo pel naš rojak Josip Gostič, član dunajske Opere.

Na berlinskem festivalu je v Verdijevi operi *Othello* nastopil član berlinske Opere, hrvatski rojak Tomislav Neralić. V vlogi Jaga je dosegel odlične uspehe. Glasbeni kritiki so ga pohvalili kot pevca velikih odlik.

Hrvatski skladatelj Jakov Gotovac, čigar opero *Ero* z onega sveta smo gledali tudi v Trstu, je pred kratkim dokončal novo glasbeno delo *Djerdan*. Vsebinska je povzeta po dramski obdelavi istoimenske novele hrvatskega književnika Dinka Simunovića; glasba je pa sestavljena na podlagi raznih motivov narodnih pesmi. Delo ni zahtevno, ker je za njegovo izvedbo potrebno poleg nekaj dramskih igralcev le pet pevcev solistov, manjši zbor, balet in mali komorni orkester.

Sestra znanega umrlega goriškega zdravnika dr. Morpurga, ki so ga Goričani poznali pod imenom *zdravnik revnih*, gospa Bahar-Juda, je napisala zanimivo knjigo v angleščini: *Mr. Potato and Mr. To Morrow and other stories* (Gospa Potato in gospe To Morrow ter druge povesti). Knjiga pripoveduje o življenju v raznih vojnih taboriščih v Grčiji, Nemčiji in Indiji.

ZA NAŠE ZDRAVJE

Prometne nesreče in zdravje

Skoraj vsak dan beremo v časopisih o številnih prometnih nesrečah, ki se dogajajo na naših cestah. Vzroki cestnih nezgod so navadno nepredvidnost in pomanjkljiva izurjenost voznikov kakor tudi stanje naših cest, ki nikakor ne odgovarjajo več potrebam današnjega prometa. Tem običajnim vzrokom se čestokrat pridružujejo še drugi, ki jih povprečni človek navadno ne opazi, a morejo še tako dobrega in previdnega šoferja zavesti v nesrečo.

Eden izmed teh je prav gotovo pomanjkljivo zdravje voznika.

Zdravniki trdijo, da bi danes, ko se je promet tako povečal, smele sestati za krmilo avtomobila predvsem pa motornega kolesa le popolnoma zdrave osebe. Ne zadostuje, da je voznik previden in da povsem obvlada svoj stroj! Biti mora predvsem pri dobrem zdravju, kajti tudi najmanjša telesna hiba povzroča, da ni človek gospodar samega sebe, kar pa je neobhodno potrebno, da se izogneš prometnim nezgodam.

Navadno se prometne nesreče, ki jih povzročajo voznikovo slabo zdravje, ne dogode nenadoma. Poveljuje se nekateri znaki, ki nezgodo tako rekoč napovedujejo. Poglejmo jih!

Do nedavnega je bila vožnja v veselje in ti je pomirjevala živce. Danes si ob krmilu ves zaskrbljen in, ko zapuščaš vozilo, se prav oddahneš, pa čeprav nisi utrujen. Na ovinkih se ti za trenutek zamegli pred očmi, čutiš rahlo omamljenost, ki iz-

gine, brž ko se cesta zravnja. Dogodi se včasih, da se tudi na ravni cesti nenadoma *zagledaš* v občestne kamne ali te popade lahna omedlevica, oči pa žare. Vožnja je zate prava muka! Komaj uro sediš na motornem vozilu, pa te že napadejo bolečine v križu. Ko se ustaviš in narediš nekaj korakov, ti začno odpovedovati noge.

Nešteto je torej znakov, ki te svare, kdaj moraš biti previden in kdaj se ne smeš podati na dolgo pot.

Ta opozorila veljajo za vse voznike, še prav posebej pa za osebe, ki bolehalo za določeno bolezen, čeprav morejo kljub temu druga dela neovirano opravljati. H krmilu naj predvsem ne stopijo ljudje, ki so živčno izčrpani, imajo močan krvni pritisk, bolehalo za sladkorno bolezen ali na ledvicah.

Vse te osebe so lahko odlični šoferji, a neprica-kovano poslabšanje njihovega zdravja bi jih moglo spraviti v veliko življenjsko nevarnost.

Nočemo seveda s tem reči, naj taki ljudje opuste vožnjo z motornimi vozili! Dobro pa je, da se drže zdravnikovih nasvetov, da ne vozijo na daljših poteh in da po možnosti imajo s seboj spremljevalca, ki lahko vsak trenutek sede za krmilo.

Zavedati se moramo, da je najbolje, če šoferško mesto zapustimo, brž ko se pojavijo znaki, o katerih smo zgoraj govorili. S tem bomo najlažje zavarovali sebe in bližnjega.

GOSPODARSTVO

VRTNAR V OKTOBRU

Ta mesec še marsikaj sejemo in presajamo. Predvsem ne pozabi na česen. Ne boj se, da ga zima vzame. Če hočeš imeti res zadovoljiv pridelek, vsadi ga sedaj. Ne smeš pa saditi preplitvo. Najbolje je, da je stročje pokrito s 3 cm zemlje. Za 5 kv. metrov površine potrebuješ tri četrt kg strokov. Istočasno sadi afriško čebulo.

Če ta mesec vseješ špinačo, boš imel nekaj zelenjadi že pred zimo, več pa konec zime. Sejati smeš seveda samo sorte, ki ne pozebejo. Primerne sorte so: orjaška viroflay, gaudry, matador in tudi nemška sorta »spika«. Nadalje lahko seješ še motovilec in tudi radič solatnik, katerega boš enkrat prežl še pred zimo. Če ga boš pozimi pokril z nekoliko zemlje, boš lahko vrtal prvovrstni radič-solastnik, ki je spomladi tako priljubljen. Solatico-berivko lahko seješ še vso prvo polovico oktobra. Istočasno lahko seješ še zimsko solato, katero boš konec meseca presadil in dobil konec zime in v zgodnji spomladi prvovrstno glavno solato. V zavetne lege lahko še seješ mesečne redkvice (non plus ultra). Če prej nisi utegnil, lahko seješ v prvi tretjini meseca tudi še zgodnji kapus ali vrzotine (ekspres, etampes, volovsko srce) in brunšviško zelje. Poznejša setev da prešibke sajence, zato bi se do zime premalo razvile.

Če si dovolj zgodaj vsejal zgodnje zelje in zimsko solato, boš imel ta mesec delo s presajanjem. Zimsko solato presadi na razdaljo 30 cm, zgodnje zelje ali vrzotine pa na 50 cm.

Ta mesec moraš urediti jagodnjak. Če nisi vsejal jagod, održi sajence od matičnih grmov. Na vsak kv. meter površine vsadi 4 rastlinice debeloplodnih ali 12 do 15 rastlinic drobnoplodnih sort. Pridelek boš bral od srede maja dalje.

HIJACINTE IN TULIPANE

sadimo, če le mogoče, v oktobru, najpozneje pa v novembru. Tulipane kakor tudi narcise, anemone in ranunkole sadimo v gredice, hijacinte pa predvsem v lonce.

Najbolje je, da hijacinte sadiš v stare lonce, katere prej razkužiš z vrelo vodo in jih osušiš na soncu. V nove lonce sadi sploh vse cvetlice le po predhodnem temeljitem izpranju. Najbolje je, da nove cvetlične lonce postaviš v vedro ali drugo primerno posodo z navadno vodo in jih tu držiš 5 dni. Vodo zamenjaj vsak dan. Lahko pa držiš nove lonce 2 uri v vreli vodi, nakar jih izplakneš in posušiš na soncu. Nato jih šele rabi.

Nikdar ne uporabljaj stare prsti iz cvetličnih loncev, temveč jo nadomesti z dobro preperelo gozdno zemljo, z zemljo iz gnjivih drevesnih štorov ali s prvovrstnim kompostom, ki ga lahko sam pripraviš. Tako zemljo najprej premešaj z nekoliko umetnega gnojila, morda »perflor«. Nato premešaj zemljo z eno tretjino navadnega, a čiste peska ali mivke. Končno vsadi čebulice hijacint tako globoko, da komaj opaziš, ali je kaj vsajeno.

Lonce s čebulicami hijacint zalij in nato jih postavi na temen prostor v kleti ali pa jih vložijo v zaboj, kjer jih obsuješ in pokri-

ješ z 10 do 15 cm debelo plastjo zemlje ali peska. V zaboju naj ostanejo lonci 6 tednov, nato jih vzamemo iz zaboja in držimo še 2 tedna v temi. Končno jih prenesemo v stanovanje.

BOŠ SEJAL PŠENICO?

Večina naših kmetov seje pšenico prepozno. Mnogi jo sejejo komaj v drugi polovici novembra, kar je na vsak način mnogo prepozno. Pšenico moramo najpozneje sejati v drugi polovici oktobra in le nekatere sorte še v prvi polovici novembra.

Če pa hočeš sejati pšenico, oskrbi si že sedaj potrebno seme, da ga boš imel pri roki in ga ne boš iskal po trgovinah, ko bi že moralo biti vsejano. Isto velja tudi za umetna gnojila. O teh pa pomni: če hočeš gnojiti tudi z apnenim dušikom (calcio-cianamid, črni prah), ga raztroši vsaj teden dni pred setvijo, da zgubi svojo jedkost in da ne bo ožgal mladih pšeničnih kali.

Podrobna navodila o gojenju pšenice bomo dali prihodnjic.

UŽIVAJTE GROZDJE!

Še danes mi je hudo, ko se spomnim na mlada leta: breskve in smokve smo otroci uživali po mili volji, grozdja pa se nismo smeli dotakniti, češ da je za vino; vina pa smo smeli piti. Zobal sem sicer tudi grozdje, a sem ga moral ukrasti, pa čeprav na domačem.

Ne ustvarjajte bridkih spominov svojim otrokom!

Sportni pregled

NOGOMET

Pretekla nedelja je v nogometnem pogledu bila najvažnejša v letošnji sezoni. Dvojno srečanje Jugoslavija - Nemčija in Madžarska - Sovjetska zveza je bilo medsebojno obračunavanje štirih evropskih in tudi svetovnih velesil. Nas seveda v prvi vrsti zanima dvoboj Nemčija - Jugoslavija. V Beogradu sta nastopili A enajstoričnik, v Ljubljani pa druga moštva. Od zadnje vojne Nemci verjetno na nobenem področju niso bili tako poraženi kot v nedeljo v Ljubljani. Izgubili so tekmo proti drugemu jugoslovanskemu moštvu (ki je zamelek bodoče državne reprezentance) z 0-8! Kdor se zanima za nogomet, je verjetno že bral opis te tekme; mi pa bomo kol najboljše sliko podali izjavo trenerja nemškega moštva Crammerja, ki je rekel: »Od časa do časa je bilo, kot da se odrasli igrajo z otroki. Iz srca rad bi bil trener takega moštva, kot je jugoslovansko.«

V Beogradu so nastopili svetovni prvaki Nemci s svojimi najboljšimi možmi. V tem beograjskem moštvu je bilo sedem igralcev, ki so v Svicu osvojili najvišji naslov. A tudi tu so Nemci doživeli poraz, in sicer 3-1. Castni gol so gostje zabili šele zadnje minuto pred koncem. Jugoslovani so zmagali v prvem delu igre, ko so prikazali trideset minut bleščeče kombinacijske igre, ki je v mnogočem spominjala na Turin. Poleg Vukasa je tokrat zapustil izreden vtis mladi Milutinović, brez dvoma najboljši igralec mlade garde. Dajemo vam zdaj še imena enajstoričnik, ki je obvladala svetovne prvake: Beara, Belin, Zeković, Boškov, Horvat, Kristić II, Rajkov, Milutinović, Vukas, Veselinović in Vidošević. Zadnji je sredi drugega polčasa zapustil igrišče; na njegovo mesto je stopil Ognjanov.

S to zmago so Jugoslovani dokončno dokazali, kje jim je mesto na evropski lestvici. Verjetno bo jugoslovanski nogomet v prihodnjih letih skupno z Ru-

Grozdje je božji dar, najzlahotnejši sad, proizvod trtnega soka in toplih sončnih žarkov, zemlje in nebes. V njem je nakopičena sladkost, hrana in zdravilo za nežnega otroka, pa tudi od dela in let utrujenega zemljana. Nikdar ni na deželi tako veselje kot ob dobri trgatvi: podnevi v vinogradu pojejo trgači, zvečer pred kletjo tudi nosači in stiskači. Kdo bo žalosten in bolan, ko pa je ljubi Bog tako bogato blagoslovil trud in znoj. Vsem žari veselje iz oči in z lic. Kako pa tudi ne, saj grozdje izčisti kri, jo razredči in odstrani predvsem kvarne soli in kisline; manjša krvni pritisk in s tem glavobol in še druge boleznine, zlasti živčne.

Grozdje je poleg tega tudi hrana, zlasti zaradi obilnega sladkorja. Grozdni sladkor pa ni tak, kakršnega kupiš v trgovini, temveč je bolj enostaven in zato preide v kri, ne da bi se moral spreminjati v prebavilnih. V krvi grozdni sladkor zgori, se spremeni v toploto, v silo, ki krepi naše mišice.

Pomni pa to: grozdje za zobanje mora biti dobro dozorelo, sladko ali samo za spoznanje kislato. Kislo grozdje je škodljivo celo zobnemu kamnu.

Grozdje največ zaleže zjutraj na tešče, a tudi kot dopolnilo k jedi, in sicer po kosilu ali večerji. Otroku daj za malico in južino kos kruha z grozdom.

Grozdni lupin pa ne požiraj, ker so neprebavljive in so prebavilom samo v napotje: izloči jih in, če le moreš, tudi pečke (pelke).

V modi je tudi zdravljenje z grozdom. Na tisoče ljudi obišče letno Meran v južnem Tirolu, da se zdravijo z grozdom.

Najboljše je zlahotno namizno grozdje, katerega vinogradniki vedno več gojijo, saj ga tudi z lahkoto prodajo.

si gospodoval na evropskih igriščih. Po tem, kar so namreč v nedeljo pokazali Madžari (pridajmo še njih slabo tekmo proti Svicu) lahko sklepamo, da se bliža konec madžarske nogometne nadoblasti. V Budimpešti so sicer dosegli neodločen izid proti Rusom (1-1), a šele v zadnjih minutah iz enajstmetrovke.

BOKS

Rocky Marciano je premagal Archia Moora. Pri svojih 38 letih se je črnc dovolj dobro branil, vendar je v devetem krogu položil orožje. Glavna zanimivost tega dvoboja za svetovno prvenstvo težke kategorije, je bila veličastna besedna priprava obeh nasprotnikov. Bahala sta se na vsa usta in s tem res ustvarila tako zanimanje, da je njuno pretepanje bilo najboljše obiskana boksarska prireditel v zgodovini. Primeren je bil seveda tudi zaslužek obeh strank. Poraženi Moore je dobil 150 milijonov šir in s tem preskrbel za vse življenje svoje otroke. Zdaj se lahko umakne v pokoj.

ATLETIKA

Ruski atletji so na dveh prireditvah v Celju in Zagrebu skušali zasenčiti svoje dosežene uspehe v Beogradu (tri svetovne rekorde), a jim to pri najboljši volji ni uspelo. V poskusu, da bi izboljšali svetovni rekord, je Kuc samo popravil sovjetski najboljši čas v teknu na 3000 metrov (8:02.6); približal se je za 7 sekund najboljšemu Madžaru Iharošu. Edino Otkalenkova je presegla svoj beograjski uspeh in je še enkrat popravila ženski rekord na 800 metrov s časom 2:05, ki bi mnogim moškim tekmovalcem delal vso čast.

PLAVANJE

17. t. m. je madžarska ženska reprezentanca postavila nov svetovni rekord v štafeti 4x100 s časom 4:57"8 v 50-metrskem bazenu. Prejšnji rekord je bil 5:00"1. Ob tej priliki je holandska plavalca Balkenende dosegla najboljši čas na svetu v plavanju na 400 m prosto v istem bazenu.

Tudi Angelo Romani se še ni ustavljal in je zrušil že tretji italijanski rekord v tem letu in sicer na 1500 m v času 19'02"8. Tako je sedaj Romani italijanski prvak na 100 m, 200 m in 1500 m.

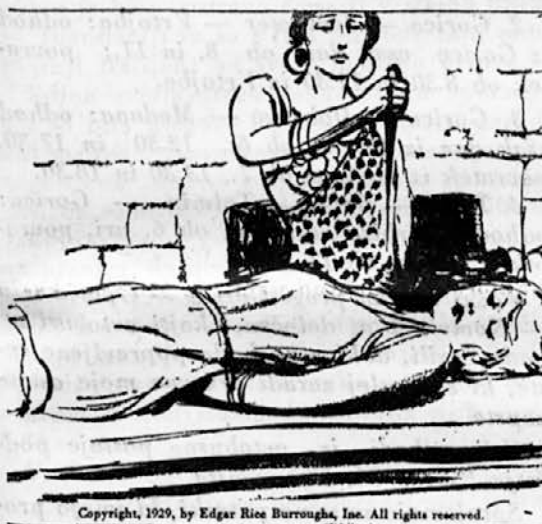
ZA NAŠE NAJMLAJŠE

Tarzan, kralj džungle

št. 32

V 24 urah je Tarzan prehitel razdaljo, za katero so drugi rabili skoraj teden dni. Nazadnje je došel do velike skale, kjer je bil tajni vhod v mesto. Kakor mačka se je vzel na vrh ter dirjal po dolgem hodniku, ki je vodil v zakladnico.

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Spet je začul enolični glas velike svečenice. Šest metrov nad njim je bil rob stene. Vzel je travnato vrv, privezal nanjo velik kamen in ga vrgel čez zid. Vrv je zamahnila, trznila in se napela. Z neverjetno spretnostjo je Tarzan splezal po šibki opori.

Prišel je do prepada. Spodaj je bil vodnjak, onkraj njega pa bivša Tarzanova jetniška celica. Njegovo tanko uho je začulo oddaljene glasove in jih spoznalo. Bil je smrtni ples pred daritvijo! Groza ga je stisnila za srce. Ali je prišel prepozno?

Kakor bi trenil, je bil na zidu. Dvorišče je bilo prazno. Prebivalci Oparja so gledali daritev. Tarzan je tedaj razločno slišal Lajjin glas. Ples se je končal. Vsak hip bi moral nož udariti nizdol! A še ko je tako mislil, je dirjal proti usodnemu dvorišču.

Kakor splašen jelen je Tarzan preskočil prepad. Z brezumnim gnevom je začel majati kamne v steni svoje celice. Njegove silne mišice so si odprle vhod, koder je stekel k zapahnjenim vratom. A ta so bila nepremakljiva. Zdirjal je nazaj po hodniku.

Prišel je na prag velike, brezstropne dvorane. Med njim in oltarjem so stali divjaki, ki so čakali, da bi prestregli vročo kri uboge žrtve v zlate čaše. Lajjina roka se je počasi spuščala proti prsim nežne postave, ki je negibno ležala na trdi plošči.

Copyright, 1929, by Edgar Rice Burroughs, Inc. All rights reserved.

Skrivnost

DRJA FU-MANČUJA

ROMAN - Spisal: Sax Rohner - Prevedel: A. P.

»Ali je ves ta čas prespala?« je dejal Smith meni, ki sem se bil pravkar povrnil iz sobe zgoraj, kjer je ležala bolnica. Prikimal sem.

»Ali bo tale miren za kako uro ali dve?« je vprašal, kažoč na stegnjeno postavo na ležišču.

»Za osem do deset ur,« sem mrko odvrnil.

»Pojdi torej! Najino delo nocoj še ni končano!«

Zublji

Kasneje so se pokazali dokazi, da je ubogi Weymouth živel divjaško življenje, ko se je bil skrival med gostim grmovjem na zemljišču, ki se je razprostiralo med vasjo in predmestjem ob sosednem griču. Dobesedno se je bil povrnil v divjaštvo; hranil se je s hrano nižjih živali, ni se pa pomišljal krasti, kakor smo dognali, ko so odkrili njegovo zatočišče.

Zelo pretkano se je skrival; toda pojavile so se priče, ki so ga bile v mraku opazile in pred njim zbežale. Nikdar niso vedeli, da ni bil predmet njihovega strahu nihče drug ko bivši nadzornik

John Weymouth. Kako je ušel smrti v Temzi, kako je neopazeno prešel London, nismo nikoli zvedeli. Vsekako je morala biti njegova navada, da je hodil vsako jutro ob pol treh trkat na lastna vrata v podzavestni skrivnostni zvezi s staro navado.

Povrnem se k tisti noči, ko je Smith razkril zagonetko o trkanju. V avtomobilu, ki je čakal nanj na koncu vasi, sva se peljala po zapuščenih cestah do New Inn Courta. Jaz, ki sem spremljal Naylanda Smitha skozi neuspehe in uspehe njegovega poslanstva, sem vedel, da je bil to noč prekosil samega sebe, da je upravičil zaupanje, ki ga je vanj polagala najvišja oblast.

Vedli so naju v zanemarjeno sobo — ki bi lahko pripadala dijaku, potniku ali kakemu čudaku. Sredi slikovitih in neurejenih predmetov iz raznih zgodovinskih dob je sedel v velikem rezljanem stolu pred neko soho Buddhe mož, ki je imel roke vklenejene. Njegovi lasje in brada so bili dostojanstveni, njegova drža pa je bila izredno častitljiva. Toda izraz njegovega obličja je bil docela zakrit s temnimi očali.

Dva detektiva sta stražila jetnika.

»Aretirali smo profesorja Jennerja Monda, ko je vstopil, sir,« je dejal mož, ki nam je bil odprl vrata. »Nikake izjave nam ni podal. Upam, da ni nobene zmote.«

»Upam, da ni,« se je zadržal Smith.

Šel je skozi sobo. Kar žarel je v vročičnem razburjenju. Skoraj besno je možu odtrgal brado, snežnobelo lasuljo — in zagnal temna očala na tla.

RADIO TRST A

Nedelja, 2. oktobra ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenos maše iz katedrale sv. Justa; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše - Resinovič Silva; Urašima; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Promenadni koncert; 16.30 Cajkovski: Romeo in Julija; 17.00 Slovenski zbori; 18.00 Arnič: Koncert za violino in orkester; 19.15 Po domovih naših dedov - Rado Lenček: Slovenski dom - estetika slovenske arhitekture; 20.30 Wagner: Mojstri pevci nürnberški, opera v 3 dej. (1e 1. in 2. dej.).

Ponedeljek, 3. oktobra ob: 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.55 Priljubljene melodije iz filmov; 18.00 Prokofijev: Koncert za klavir in orkester; 18.40 Koncert tenorista Pokornja; 19.15 Mamica pripoveduje; 20.00 Sportni komentar; 20.40 Ženski duet in harmonika; 21.00 Iz ital. književnosti in umetnosti: Dr. Janko Jež: Moji spomini na Enrica Damianija; 21.15 speare: Macbeth, drama v 5. dejanjih.

Torek, 4. oktobra ob: 12.00 Kralji in ljudje: Paracelsus, majhen človek - velik duh; 13.30 Glasba po željah; 18.00 Mc Donald: Koncert za violino in orkester; 19.15 Radijska univerza: Giuseppe Montalenti: Tečaj biologije; 18. sestavek; 20.30 Poje zbor Slovenske filharmonije; 21.00 Radijski oder: Shakespeare: Macbeth, drama v 5. dejanjih.

Sreda, 5. oktobra ob: 13.30 Lahke melodije Igra duo Harris-Primani; 17.55 Rahmaninov: Koncert št. 3 v D molu; 18.30 Z začarane polce - Alenka Javornik: Zgodba o prebrisanii kneginji; 19.15 Zdravniški vedež; 20.30 Koncert vokalnega terceta Metuljček; 21.00 Slike iz naše preteklosti: Dr. Anton Dabino: I. Trst - karavanska postaja; 21.30 Koncert violinista prof. Karla Sancina; 22.00 Iz slovenske književnosti in umetnosti: Alojzij Rebula: Pahorjeva »Vila ob jezeru«; 22.15 Rimski Korsakov: Zlati petelin.

Četrtek, 6. oktobra ob: 13.30 Spomini na Kalmana in Waldteufela; 18.00 Beethoven: Prometejeva bitja; 19.15 Radijska univerza: Giovanni Miele: Sodobna država: 6. sestavek; 21.00 Dramatizirana zgodba: Wagner - Grünfeld - Belčić: Reško zlato; 22.00 Glasbeno predavanje.

Petek, 7. oktobra ob: 13.30 Glasba po željah; 18.00 Borodin: Simfonija št. 2 v H molu; 18.30 Z začarane polce: Vera Polak: Prijateljstvo pri živalih; 19.15 Sola in vzgoja: prof. Ivan Teuerschuh: Nov abecednik za osnovne šole; 20.40 Koncert vokalnega kvinteta; 21.00 Tržaški kulturni razgledi; 21.30 Koncert pianista Dr. Gojmirja Demšarja; 22.00 Iz svetovne književnosti in umetnosti: Mirko Javornik: Nekaj imen in podob iz današnje angleške poezije; 22.15 Pavel Sivik: Medjimurska in kolo.

Sobota, 8. oktobra ob: 13.55 Ritmični orkester: Swinging Brothers; 15.30 Pogovor z ženo; 16.15 Kavarški koncert - orkester Pacchiori; 18.00 Skerjanc: Koncert za klavir in orkester v A molu; 19.15 Radijska univerza: Ginestra Amaldi: Tečaj iz astronomije; 9. sestavek; 20.30 Lepe slovenske pesmi; 22 Ravel: Daphnis in Cloe.

TEDENSKI KOLEDARČEK

2. oktobra, **nedelja:** Angel var., Miran
3. oktobra, **ponedeljek:** Kandid, Vitomir
4. oktobra, **torek:** Frančišek Sav., Tebridrag
5. oktobra, **sreda:** Placid, Dumnuka
6. oktobra, **četrtek:** Brunon, Brunoslav
7. oktobra, **petek:** Mar. d.r.v., Dragonika
8. oktobra, **sobota:** Brigita, Dragosta

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 28. septembra si dal oz. dobil za:	
ameriški dolar	626—628 lir
avstrijski šiling	22,50—23,50 lir
100 dinarjev	80—80 lir
100 francoskih frankov	163—168 lir
funt šterling	1620—1670 lir
nemško marko	146—148 lir
švicarski frank	145,75—146,50 lir
zlato	714—717 lir
napoleon	4100—4200 lir

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 159: Imam več let staro orehovo drevo, ki zelo bohotno raste. Vsako leto mi pa velika večina orehov (plodov) segnije in odpade. Kaj je temu vzrok? Kako naj to odpravim?

Odgovor: Če plodovi ne odpadejo, ker so piškavi, oziroma črvivi, marveč zato, ker so počrneli in segnili, potem imenujemo to bolezen »rna gniloba orehova«, ki jo povzroča neka glivica, kateri pravijo »sclerotinia«. Ta napada predvsem še ne popolnoma razvite plodove, ki postanejo od zunaj svetlikasto-črni, v notranjosti pa črnkasti in trohljivo-gnili ter odpadejo. Bolezen napada predvsem drevesa, ki rastejo na vlažnih rodovitnih tleh in bolj senčnati legi. Bolezen preprečimo, če drevesu gnijemo samo z apnom, katerega podkopljemo v širokem pasu nekaj pod krono, a nekaj več izven te. Poleg tega moramo skrbno zbrati in odstraniti vse odpadle plodove in liste, drevo pa poškropiti z 2% raztopino modre galice in apna v zimskem času. s 1/2% enako raztopino v začetku maja in z 1% v začetku junija. Če pa bi odpadali plodovi zaradi črvičnosti, bi morali sredi in konec maja drevo poškropiti z »gesarolom«, ki bo uničil zalegajoče se metuljčke kakor tudi mlade zalego.

Vprašanje št. 160: Imajo grozdne tropine kako krmilno vrednost? Koliko tropin lahko dnevno dam kravi?

Odgovor: Tudi grozdne tropine imajo svojo krmilno vrednost: Sveže vsebujejo nekaj nad 3% prebavljivih beljakovin, skoraj 1¼ prebavljive tolsče in 12% prebavljivih ogljikovih hidratov. Posušene na soncu vsebujejo skoraj dvakratno količino vseh treh snovi; če pa smo iz tropin napravili žganje, so

za živali še laže prebavljive in celo več vredne kot sveže. Sveže tropine predstavljajo torej povprečno 1/3 krmilne vrednosti navadnega sena. Ne svetujemo pa, da bi krmili sveže tropine, ker povzročijo lahko prebavne motnje. Posušene ali tropine iz žganjkuhe (destilirane) pa lahko krmite živalim, in sicer vsaki kravi ali volu po 4 do 5 kg na dan. Ovcam in kozam lahko krmimo sveže in posušene: svežih po 2 do 3 kg, posušeni po 1 kg na dan. Tropine brez grozdovine so dobre tudi za prašiče. Svetujemo pa, da krmite posušene tropine premešane z zrezano krmno peso ali korenjem.

Vprašanje št. 161: Sporočite mi, če morete, koliko stane danes grozdna stiskalnica za približno 200 litrov in navadni grozdni mlin. Mislim ju namreč kupiti iz druge roke?

Odgovor: Za slične podatke se drugič obrnite na prodajalca kmetijskih strojev, recimo na konzorcij. Taka grozdna stiskalnica, nova, stane danes 75 do 85.000 lir, grozdni mlin, kot jih imajo navadno naši vinogradniki, pa stane okoli 25.000 lir.

Iz Gorice

VOZNI RED AVTOBUSOV
V OBMEJNEM PASU

Dnevno vozijo 4 avtobusi

1. Gorica — Nova Gorica — Solkan: odhod iz Gorice ob delavnikih ob 6.30 in 18.30, ob praznikih ob 16. in 19.; povratek iz Solkana ob delavnikih ob 7. in 19.45; ob praznikih ob 17.35 in 22. uri.

2. Gorica — Šempeter — Vrtojba: odhod iz Gorice vsak dan ob 8. in 11.; povratek ob 8.30 in 11.30 iz Vrtojbe.

3. Gorica — Dobrovo — Medana: odhod vsak dan iz Gorice ob 6., 12.30 in 17.30, povratek iz Medane ob 7., 13.30 in 18.30.

4. Trbiž — Bovec — Tolmin — Gorica: odhod iz Trbiža vsak dan ob 6. uri, povratek iz Gorice ob 17. uri.

Vozni red na progi Gorica — Opatje selo — Komen še ni določen, kajti avtobusi ne bodo vozili, dokler ne bodo popravljene ceste, ki so doslej zaradi državne meje ostale zaprte.

Vsi odhodi iz avtobusne postaje podjetja Ribi v Ul. IX. avgusta.

Sprejemajo se samo potniki, ki imajo proputnico ali redni potni list.

Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša
Tiska zadruga tiskarjev »Graphis« z o. z. v Trstu
Ulica Sv. Frančiška 20 — Telefon 29-477

Pokazalo se je veliko, visoko čelo in zelene zlobne oči, ki so se uprle vanj z izrazom, ki ga nikoli ne pozabim.

Bil je dr. Fu Manču!

Nastopil je trenutek največje tišine — moreče tišine. Potem je vprašal Smith:

»Kaj ste storili s profesorjem Mondom?«

Dr. Fu Manču je pokazal svoje ravne, rumene zobe z edinstveno zlobnim smehom, ki sem ga tako dobro poznal. Kot zvezan jetnik je sedel prav tako hladnokrvno kot kak sodnik pri svoji mizi. Po resnici in pravici moram reči, da je bil Fu-Manču brez trohice bojazni.

»Zelo nujni opravki ga zadržujejo na Kitajskem,« je odvrnil hladno in sikajoče. »Njegova dobro znana osebnost in samotarstvo sta mi tu prav dobro prišli.«

Videl sem, da Smith še ni bil odločen, kaj naj počne; mirno je stal, se vlekel za uhelj in pogledoval zdaj Kitajca, zdaj spet začudene detektive.

»Kaj naj storimo, sir?« ga je vprašal eden izmed njih.

»Pustite naju z doktorjem Petriejem sama z jetnikom, dokler vas ne pokličem!«

Odšli so iz sobe. Uganil sem, kaj bo zdaj prišlo.

»Ali morete ozdraviti Weymouthovo blaznost?« se je nenadoma zadrl Smith. »Ne morem vas rešiti pred rabljem, niti« — pesti so se mu krčevito stisnile — »niti ne bi hotel, če bi mogel; toda... Fu Manču je uprl svoje sijoče oči vanj.

»Ne recite ničesar več, Mr. Smith,« ga je pretrgal; »vi me ne razumete. Ne bom se prepiral o tem, toda kar sem naredil iz prepričanja in kar sem storil iz potrebe, sta dve ločeni stvari — kakor dvoje oddaljenih morij. Vrlega nadzornika Weymoutha sem s strupeno iglo ranil v samoobrambi; obžalujem to okolnost prav tako močno ko vi. Spoštujem takega moža. Sicer pa obstoji sredstvo, ki učinkuje proti strupu igle.«

»Imenujte ga,« je velel Smith.

Fu-Manču se je iznova nasmehnil.

»Bilo bi zaman,« je odgovoril. »Edinole jaz ga znam pripraviti. Moje skrivnosti bodo z menoj umrle. Napravil bom zdravega človeka iz nadzornika Weymoutha, toda le, ako ne bo nihče drugi v hiši ko on in jaz.«

»Obkolili jo homo s policijo,« mu je srdito segel Smith v besedo.

»Kakor vam drago,« je rekel Fu-Manču. »Storite vse potrebno. V tisti ebenovinasti skrinjici na mizi so vse priprave, ki jih potrebujem za zdravljenje. Ukrenite vse potrebno, da ga obiščem, kjer in kadar vam je všeč...«

»Ne zaupam vam čisto nič. To bo spet kaka ukana,« je naglo dejal Smith. Dr. Fu-Manču se je počasi dvignil in vzravnal do cele svoje višine. Njegove vkleknjene roke niso prav nič motile njegovega pošastnega dostojanstva. S tužno kretnjo jih je dvignil nad glavo in upiral svoj prebadajoči pogled v Naylanda Smitha.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)